

národní
úložiště
šedé
literatury

Právo na odpověď

Medková, Eva; Syllová, Jindřiška; Bartůšek, Pavel
2005

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-253810>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 22.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny

Parlamentní institut

PRÁVO NA ODPOVĚĎ

SROVNÁVACÍ STUDIE

č. 5.248

Zpracovali:

Mgr. Eva Medková
JUDr. Jindřiška Syllová, CSc.
Pavel Bartůšek

Listopad 2005

Obsah:

Obsah:	2
Úvod	2
Rada Evropy.....	5
EU.....	6
Právní úpravy ve vybraných členských zemích EU a v zemích kandidátských	6
Belgie.....	6
Česká republika.....	7
Dánsko.....	9
Finsko.....	10
Francie.....	12
Litva.....	14
Lotyšsko.....	14
Nizozemsko.....	14
Německo.....	14
Polsko.....	16
Rakousko.....	18
Slovensko.....	21
Španělsko.....	22
Švédsko.....	24
Turecko.....	24
Velká Británie.....	25
Prameny:	25

Úvod

Právo na vyjádření (odpověď) dotčené osoby v tisku vzniklo v době francouzské revoluce. Deklarací lidských práv v r. 1789 byla zrušena cenzura, na její místo nastoupila svoboda projevu. Tato nově vydobytá svoboda byla velmi brzo zneužívána v politickém boji. I když bylo možno bránit se trestněprávně, nebylo to proti pomluvám dostatečné. Z tohoto důvodu byly zavedeny první instituty směřující k odpovědi, vyjádření a opravě právě ve Francii. V r. 1799 byl navržen poslancem Dulaure zákon, podle něhož měl každý, jehož čest byla dotčena prostřednictvím tiskové zprávy, nárok na opravu. Návrh byl však odmítnut. Až v r. 1822 bylo čl. 11 francouzského tiskového zákona upraveno právo na odpověď (droit de réponse). Právo nebylo žádným způsobem věcně omezeno, takže každá osoba, která byla ve zprávě jmenována nebo označena, měla právo na vyjádření. Tímto způsobem bylo vytvořeno nejen právo na vyjádření (opravu) vůči skutkovým tvrzením, ale také proti hodnotícím vyjádřením (například umělecké kritice). Tento přístup na rozdíl od Německa a dalších států platí ve Francii dosud.

Cíl práva na odpověď

Cílem práva na odpověď je zajistit každému jednotlivci možnost sám se obhájit před prohlášeními, která jsou šířena sdělovacími prostředky, a která by mohla mít škodlivý dopad na jeho soukromý život, čest a důstojnost. Jen tak je možné zajistit zájmy veřejnosti při získávání informací z různých zdrojů a tím zaručit co nejplnější přístup k informacím. Koncepce práva na odpověď vychází z toho, že dotčená osoba nebude nejlépe ochráněna tehdy, pokud dokáže, že uveřejněné tvrzení opravdu porušilo její právo, ale tehdy, pokud bude veřejnost mít pluralitu informací o sporné záležitosti. Pluralitu informací dotčený zajistí vlastním vyjádřením (odpovědí).

Pro výkon práva na odpověď musí mít dotčené osoby přiměřený prostor, aby mohly být slyšeny. Odpověď je přiměřená jen v takovém rozsahu, který je dostačující k tomu, aby účinek nesprávných skutkových tvrzení uveřejněných v tisku byl odčiněn.

Obsah práva na odpověď, vyjádření či opravu může mít co do rozsahu následující podobu:

I. Francouzská koncepce (obsahově nejširší) je vlastně právo na vyjádření či odpověď osoby, jejíž práva byla zprávou v tisku dotčena. Zpráva nemusí mít skutkový charakter, může být i hodnotící resp. vyjadřovat vlastní mínění.

Do této koncepce patří právní úprava práva na odpověď ve státech: Francie a Belgie (v poněkud užší verzi), Itálie.

II. Původní francouzská koncepce byla v dalších státech zúžena tak, že právo na odpověď mají ti, jejichž práva jsou dotčena určitým skutkovým (věcným) tvrzením. Vzniklo tak obsahově užší právo na vyjádření (odpověď). Nezáleží přitom zcela na tom, zda je skutkové tvrzení pravdivé či nepravdivé (je možné, že bude tvrzení pravdivé, ale neúplné, zkreslující, nebo jinak vadné). Tato koncepce vychází z toho, že svoboda projevu zahrnuje možnost svobodně hodnotit, označovat a vyjadřovat své mínění a proto není nutno v případě takových tvrzení (hodnotících soudů) uveřejňovat odpověď ani vyjádření. Skutkové tvrzení je takové tvrzení, jehož pravdivost lze dokázat.¹

Do této koncepce patří právní úprava ve státech:

Finsko, Dánsko, Česká republika, Německo, Rakousko, Španělsko.

¹ Německá literatura uvádí příklady: skutkové tvrzení není například „zpěvačka zpívala špatně“, skutkové tvrzení je: „zpěvačka nevyzpívala vysoké C“. In: Löffler M., Ricker R., Handbuch des Presserechts, München, C. H. Beck 2000 s. 178.

III. Některé státy mají právo na odpověď určitým způsobem dále zúženo. Jednou z možností zúžení je, že právo na odpověď vzniká jen v případě, pokud práva dotčené osoby jsou skutečně porušena určitým tvrzením. Druhou z možností zúžení práva na odpověď je to, že se vyžaduje nepravdivost tvrzení.

Zúžená úprava je ve státech: Litva, Lotyšsko, Polsko, Slovensko, Turecko.

Vztah práva na odpověď k občanskoprávní ochraně osobnostních práv

Právo na odpověď, které svým charakterem stojí na pomezí práva soukromého a veřejného, žádným způsobem nenahrazuje občanskoprávní ochranu a nároky plynoucí z porušení osobnostních práv. I když je v určitém státě zakotveno právo na odpověď, zůstává například i povinnost tiskoviny uvést věc do stavu před porušením práva (tedy například právo na opravu určitého tvrzení) a právo na odškodnění nebo zadostiučinění, pokud určité právo bylo porušeno. Pokud některé státy nemají zakotven zvláštní institut práva na odpověď, je nakonec prostřednictvím judikatury alespoň právo na (tiskovou) opravu vyvinuto právě z práva na návrat věci do původního stavu (odstranění závadného stavu). Příkladem tohoto vývoje je právo na odvolání (Widerruf) v německém spolkovém zákonodárství, které se vyvinulo z občanskoprávní úpravy.

Oprávněná osoba práva na odpověď

Ve všech úpravách mají právo na odpověď, vyjádření nebo opravu pouze dotčené osoby² (tj. osoby, které mají právní zájem – byly nepřímo nebo přímo tvrzením dotčeny, a to nikoliv obecně, ale individuálně). Dotčenou sférou jsou obvykle osobnostní práva (právo na čest, dobrou pověst), v některých státech i další práva s osobnostními právy související (právo na soukromí, vlastnické právo).

Soudní nebo jiná ochrana práva na odpověď

Většina států má upravenou soudní ochranu práva na odpověď. Pokud není odpověď uveřejněna, má oprávněný nárok navrhnout soudu, aby její uveřejnění nařídil. V některých státech jsou upraveny i pokuty a prvotní správní ochrana, soudní následuje až poté, kdy nebyla správní ochrana (tedy udělení pokut) účinná. Důležité jsou zvláštní procesní instituty urychlující řízení, zejména právo na předběžné opatření nebo předběžnou vykonatelnost. Pouze Rakousko má zcela zvláštní řízení o právu na odpověď.

Rada Evropy

Právní úprava

Rada Evropy se právem na odpověď zabývá delší dobu a vydala řadu doporučení. 15. prosince 2004 vydal Výbor ministrů Rady Evropy obecná pravidla upravující problematiku práva na odpověď - Doporučení členským státům o právu na odpověď v novém mediálním prostředí.

Obsah práva na odpověď

V souladu s ním má každá fyzická i právnická osoba, bez ohledu na její národnost, bydliště či sídlo, právo na odpověď anebo na jiný odpovídající prostředek umožňující reagovat na jakoukoli informaci v médiích, která by o ní uváděla nepravdivá fakta, a která by ovlivňovala její osobní práva.

Náležitosti žádosti

Žádost o odpověď se adresuje dotčenému médiu v rozumné lhůtě od uveřejnění zpochybňované informace.

Náležitosti odpovědi, možnost odmítnutí odpovědi

Odpověď má být ve sdělovacím prostředku (kterým se v doporučení rozumí jakýkoli prostředek komunikace pro periodické rozšiřování redigovaných informací pro veřejnost) uveřejněna bez zbytečného odkladu. Co nejdříve jí má být dán stejný význam, jaký měla zpochybňovaná informace, aby tak mohla dosáhnout stejné veřejnosti a stejného dopadu. Odpověď má být pro dotčenou osobu uveřejněna bezplatně.

Jako výjimku může vnitrostátní předpis anebo judikatura stanovit, že za určitých podmínek může být uveřejnění odpovědi odmítnuto. Jde např. o následující situace: délka odpovědi přesahuje to, co je pro opravu zpochybněné informace nezbytné, odpověď se neomezuje jen na opravu popíraných faktů, odpověď je shledána jako rozporná s právem chráněnými zájmy třetích osob, dotčený jednatel nemůže prokázat existenci oprávněného zájmu anebo je odpověď v jiném jazyce, než ve kterém byla uveřejněna zpochybněná informace.

Za účelem zabezpečení efektivního výkonu práva na odpověď má sdělovací prostředek zveřejnit jméno a kontaktní údaje o osobě, které mají být žádosti o odpověď adresovány.

² Nebo jejich dědicové.

Soudní ochrana

Pokud sdělovací prostředek odmítne odpověď uveřejnit anebo pokud ji neuveřejní pro dotčenou osobu uspokojivým způsobem, má existovat způsob, který dotčené osobě umožní obrátit se na soud.

EU

Právu na odpověď se okrajově věnuje i evropské právo - jako právo na odpověď v rozhlasu a televizi. Koncepce je shodná jako u Rady Evropy.

Právní úpravy ve vybraných členských zemích EU a v zemích kandidátských

Belgie

Právní úprava

Právo na odpověď upravuje samostatný zákon o právu na odpověď z 23. června 1961 (*Loi relative au droit de réponse*).

Obsah práva na odpověď

Každá fyzická či právnická osoba, která byla přímo jmenována nebo nepřímo označena v psaném periodiku, má po dobu tří měsíců od jeho uveřejnění právo na bezplatné uveřejnění své odpovědi. Tuto cestu může zvolit bez ohledu na jiné možnosti, které jí právní řád poskytuje.

V případě vědecké, umělecké anebo literární kritiky však toto právo nevzniká, ledaže by účelem takové kritiky bylo opravit skutkové tvrzení anebo odmítnout urážku na cti.

Pokud osoba, které by právo na odpověď náleželo, zemřela, náleží toto právo jejím příbuzným v přímé linii nebo jejímu druhovi anebo, není-li jich, nejbližší příbuzným. Právo je možné vykonat jen jednou a vykoná jej ten, kdo je z výše uvedených osob nejvíce starostlivým. V případě, že tříměsíční lhůta běžela již v době, kdy oprávněná osoba zemřela, nezačne jejím právním nástupcům běžet lhůta nová.

Náležitosti odpovědi, možnost odmítnutí odpovědi

Rozsah odpovědi nesmí přesáhnout 1000 písmen anebo dvojnásobek místa, který zabíral napadený text. Odpovídá se jen jednou, a to i v případě, že byl napadený text publikován

v periodiku opakovaně (v tomto případě nesmí být odpověď delší než 1000 písmen anebo přesáhnout dvojnásobek místa, který zabíral ten z původních textů, který byl nejdelší).

V odpovědi je třeba přesně označit text, který se napadá i ty úseky (konkrétní zmínky, jmenování), na které se odpověď vztahuje.

Zveřejnění odpovědi je možné odmítnout v případě, že odpověď:

- 1/ není v přímé souvislosti s napadeným textem,
- 2/ je v rozporu s zákonem, s dobrými mravy anebo je urážlivá,
- 3/ uvádí třetí osoby do obtíží, aniž by to bylo nutné,
- 4/ je vyhotovena v jiném jazyce než periodikum.

Odpověď musí být uveřejněna v celku, na stejném místě a stejným způsobem jako napadený text v prvním čísle periodika, které vyjde po uplynutí lhůty 2 dnů. Dvoudenní lhůta počne běžet od doby, kdy žádost o zveřejnění odpovědi došla redakci periodika. Do lhůty se nezapočítávají neděle a státní svátky.

Soudní, správní ochrana

Pro případ, kdy dojde k porušení povinností, které se vztahují k uveřejnění textu, umožňuje zákon uložit vydavateli³ pokutu v rozsahu 26 až 5 000 belgických franků⁴. Zároveň se na toto porušení vztahuje i ustanovení trestního zákona. Pokud by nebyla odpověď uveřejněna ani do data vydání rozsudku, nařídí zveřejnění odpovědi soud a zároveň za tímto účelem stanoví lhůtu. Za každý den prodlení s uveřejněním odpovědi (počítáno od konce stanovené lhůty) uloží soud vydavateli další pokutu ve výši 100 BEF. Soud může dokonce ve zvlášť odůvodněných situacích stanovit, že ta část rozsudku, kterou je uložena povinnost zveřejnit odpověď, bude prozatímne vykonatelná (bez ohledu na podaný opravný prostředek).

Česká republika

Právní úprava

Právo na odpověď je upraveno v zákoně č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů.

³ Pokud však není v periodiku jméno vydavatele uvedeno, platí, že se za vydavatele považuje ten, kdo periodikum vytiskl.

⁴ Ustanovení nebylo přímo novelizováno; přepočítací koeficient je 1€=40,4 BEF, tzn. že jedná se o pokutu v rozsahu 60 centů až 124 EUR.

Obsah práva na odpověď

Právo požadovat na vydavateli uveřejnění odpovědi má fyzická i právnická osoba, jestliže bylo v periodickém tisku uveřejněno sdělení obsahující skutkové tvrzení, které se dotýká cti, důstojnosti nebo soukromí fyzické osoby anebo jména nebo dobré pověsti určité právnické osoby. Po smrti fyzické osoby přísluší toto právo jejímu manželu a dětem, a není-li jich, jejím rodičům.

Náležitosti odpovědi, možnost odmítnutí odpovědi

Vydavatel je povinen na žádost této osoby odpověď uveřejnit. Žádost o uveřejnění odpovědi musí mít písemnou formu. Musí z ní být zřejmé, v čem se skutkové tvrzení, obsažené v uveřejněném sdělení, dotýká cti, důstojnosti nebo soukromí fyzické osoby, anebo jména nebo dobré pověsti právnické osoby. Součástí žádosti musí být též návrh znění odpovědi nebo dodatečného sdělení. Žádost musí být vydavateli doručena nejpozději do 30 dnů ode dne uveřejnění napadeného sdělení v periodickém tisku, jinak právo na uveřejnění odpovědi zaniká.

Odpověď se musí omezit pouze na skutkové tvrzení, kterým se napadané tvrzení uvádí na pravou míru nebo neúplné či jinak pravdu zkreslující tvrzení se doplňuje nebo zpřesňuje. Odpověď musí být přiměřená rozsahu napadeného sdělení, a je-li napadána jen jeho část, pak této části. Z odpovědi musí být patrné, kdo ji činí. Osoba, na jejíž žádost již byla vydavatelem uveřejněna odpověď, nemůže požadovat uveřejnění další odpovědi na tuto odpověď.

Odpověď je vydavatel povinen uveřejnit ve stejném periodickém tisku, v němž bylo uveřejněno napadené sdělení (a to takovým způsobem, aby nové sdělení bylo umístěním a formou rovnocenné a rozsahem přiměřené napadenému sdělení, a je-li napadena pouze jeho část, této jeho části), s výslovným označením "odpověď", na vlastní náklady, v témže jazyce, ve kterém bylo uveřejněno napadené sdělení a s uvedením jména a příjmení nebo názvu osoby, která o uveřejnění odpovědi žádá. Vydavatel je dále povinen uveřejnit odpověď do 8 dnů ode dne doručení žádosti o její uveřejnění. Není-li možné odpověď v této lhůtě uveřejnit, je vydavatel povinen tak učinit v nejbližším následujícím vydání stejného periodického tisku. O tomto postupu je vydavatel povinen do 8 dnů ode dne doručení žádosti o uveřejnění písemně informovat osobu, která žádost podala, a v této informaci označit vydání periodického tisku, v němž dojde k uveřejnění.

Není-li možné odpověď uveřejnit ve stejném periodickém tisku, v němž bylo uveřejněno napadené sdělení, je vydavatel povinen na vlastní náklady zajistit uveřejnění odpovědi v periodickém tisku, na němž se dohodne s osobou, která o uveřejnění odpovědi žádá. Nedojde-li k dohodě, rozhodne na návrh osoby, která o uveřejnění žádá, soud.

Z povinnosti uveřejnit odpověď však existují výjimky. Vydavatel tak není povinen odpověď uveřejnit, jestliže by uveřejněním navrženého textu byl spáchán trestný čin nebo správní delikt, jestliže by uveřejnění navrženého textu bylo v rozporu s dobrými mravy, jestliže je napadené sdělení (popř. jeho napadená část) citací sdělení třetí osoby určeného pro veřejnost nebo jeho pravdivou interpretací a jako takové bylo označeno nebo prezentováno.

Vydavatel není povinen uveřejnit odpověď ani v tom případě, jestliže žádost o její uveřejnění směřuje vůči sdělení uveřejněnému na základě prokazatelného předchozího souhlasu osoby, která žádost podala.

Soudní ochrana

Neuveřejní-li vydavatel odpověď anebo nedodrží-li podmínky uveřejnění, rozhodne o povinnosti uveřejnit odpověď na návrh osoby, která o jejich uveřejnění žádala, soud. Návrh musí být podán soudu do 15 dnů po uplynutí lhůty stanovené pro uveřejnění odpovědi, jinak právo domáhat se uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení u soudu zaniká.

Související instituty

Zákon upravuje i právo na uveřejnění informace o konečném výsledku řízení jako dodatečného sdělení. Toto právo má fyzická osoba, jestliže bylo v periodickém tisku uveřejněno sdělení o trestním řízení nebo o řízení ve věcech přestupků proti ní vedeném a dále fyzická nebo právnická osoba, jestliže bylo takto uveřejněno sdělení o řízení ve věcech správních deliktů vedeném proti nim, které lze podle tohoto sdělení ztotožnit, a toto řízení nebylo ukončeno pravomocným rozhodnutím. Po smrti fyzické osoby přísluší toto právo jejímu manželovi a dětem, a není-li jich, jejím rodičům.

Úprava podávání žádostí o uveřejnění dodatečného sdělení a jejich náležitostí, podmínek jeho uveřejnění, jakož i výjimky z povinnosti jej uveřejnit je až na některé drobné výjimky totožná s výše popsanou úpravou týkající se odpovědi.

Dánsko

Právní úprava

Právo na odpověď je zakotveno v zákoně o odpovědnosti médií z roku 1991.

Obsah práva na odpověď

Žádost o uveřejnění odpovědi v hromadném sdělovacím prostředku musí být vyslyšena, pokud v něm došlo ke zveřejnění informace faktické povahy, která by mohla komukoli působit významnou finanční nebo jinou škodu, ledaže by takto zveřejněná informace byla bezpochyby pravdivá.

Náležitosti žádosti

Žádost o uveřejnění odpovědi může předložit osoba, ke které se taková informace vztahuje anebo, pokud zemřela, její nejbližší příbuzný.

Žádost se předkládá v písemné formě redaktorovi ve lhůtě 4 týdnů po uveřejnění napadané informace. Povinnost odpověď uveřejnit má redaktor.

Náležitosti odpovědi, možnost odmítnutí

Odpověď se musí ve všech podstatných věcech omezit na nezbytné faktické informace a nesmí být nezákonná. Dotčené médium může osobu, která požaduje uveřejnění své odpovědi, požádat o to, aby svou odpověď vypracovala.

Odpověď je nutné uveřejnit zdarma, bez zbytečných průtahů a i jiným takovým jasným způsobem, který by mohl být důvodně opodstatněn okolnostmi. K odpovědi mohou být připojeny redakční komentáře, avšak jen takové, které se omezují na faktické informace.

Soudní a jiná ochrana

Pokud byla žádost o uveřejnění odpovědi zamítnuta, je třeba dotčenou osobu co nejdříve písemně vyrozumět a informovat ji o tom, že se může ve lhůtě 4 týdnů od doručení zamítnutí obrátit na Tiskovou radu⁵ (jejíž adresa se uvádí v oznámení o zamítnutí žádosti).

Na Tiskovou radu se lze obrátit i pokud odpověď nebyla uveřejněna řádně, a to ve lhůtě 4 týdnů od uveřejnění.

Finsko

Právní úprava

Právo na odpověď upravuje zákon o výkonu svobody vyjadřování v masmédiích z roku 2003.

⁵ Tisková rada je orgánem založeným v souladu se zákonem o odpovědnosti médií, který vede řízení a rozhoduje v určitých věcech týkajících se odpovědnosti médií

Obsah práva na odpověď

Každá soukromá osoba, která má oprávněný důvod se domnívat, že sdělení obsažené v periodiku, síťové publikaci⁶ nebo ve srovnatelném programu, který je vysílán opakovaně, je útočné, má právo na uveřejnění odpovědi v té samé publikaci či programu.

Náležitosti žádosti

Odpověď se uveřejňuje na základě podané žádosti, kterou je nutné předložit odpovědnému redaktorovi ve lhůtě 14 dnů od uveřejnění napadaného sdělení. Žádost je možné podat v písemné i elektronické podobě.

Náležitosti odpovědi, možnost odmítnutí

Odpověď (resp. také opravu), která musí být rozsahem přiměřená napadanému textu, je třeba uveřejnit zdarma, bez zbytečného odkladu a stejným způsobem, jakým byl uveřejněn text původní. Obsah odpovědi přitom nesmí být ani nezákonný ani útočný. Povinnost uveřejnit odpověď je uložena odpovědnému redaktorovi⁷, který je též povinen, je-li to třeba, napomoci realizaci práva na odpověď po formální stránce.

V případě, že dojde k zamítnutí žádosti o uveřejnění odpovědi, je nutné, aby byly důvody tohoto zamítnutí osobě podávající žádost do 7 dnů od obdržení žádosti sděleny. Pokud o to dotčená osoba požádá, musí být důvody zamítnutí předloženy v písemné formě.

Soudní ochrana

Byla-li žádost o uveřejnění odpovědi takto zamítnuta a dotčená osoba se domnívá, že se tak stalo neoprávněně může se ve lhůtě 30 dnů od doby, kdy obdržela odůvodnění zamítnutí žádosti, obrátit na soud. Soud může rozhodnout ve prospěch dotčené osoby a v rozhodnutí uložit odpovědnému redaktorovi povinnost odpověď řádně uveřejnit. Nesplnění této povinnosti je možné sankcionovat uložením pokuty.

⁶ Jedná se zejména o elektronické zdroje.

⁷ Jde o osobu, kterou jmenuje vydavatel, a která je odpovědná za určité periodikum či síťovou publikaci.

Související instituty

Zákon o výkonu svobody vyjadřování v masmédiích upravuje i právo na opravu mylného tvrzení, které náleží fyzické či právnické osobě anebo veřejnému orgánu. Právo však nenáleží, pokud by byla oprava evidentně zbytečná (uveřejněná chyba byla nepatrná).

Francie

Právní úprava

Právo na odpověď je upraveno v zákoně o svobodě tisku ze dne 29. července 1881 (*Loi sur la liberté de la presse*).

Obsah práva na odpověď

Vedoucí listu (*directeur de la publication*) je povinen otisknout odpovědi všech osob, které byly v novinách či denním psaném periodiku jmenovány či označeny, a to ve lhůtě tří dnů od jejich obdržení. Jde-li o noviny či psaná periodika, která nejsou vydávána denně, má povinnost otisknout odpověď v prvním čísle, které vyjde po dvou dnech od jejího obdržení.

Právo na odpověď může v případě, že jednotlivá osoba či skupina osob byla v novinách či psaném periodiku objektem obviňování způsobilých poškodit její čest anebo pověst z důvodu jejího původu, její příslušnosti či nepřislušnosti k určitému etniku, národu rase či víře, vykonat i sdružení, které se věnuje obraně památky otroků a cti jejich potomků, boji proti rasismu anebo pomoci obětem diskriminace založené na jejich národnostnímu, etnickému, rasovému nebo náboženskému původu, a které je řádně ohlášeno již 5 let.

Náležitosti odpovědi, možnost odmítnutí

Odpověď je nutné otisknout v celku, na stejném místě a stejným způsobem, jako byl otištěn článek, který ji podnítl. Odpověď nesmí svým rozsahem (příčemž se do rozsahu nezapočítává např. adresa, oslovení či podpis) přesáhnout délku článku. V žádném případě však nesmí přesáhnout maximální povolenou délku, která činí 200 řádků. 50 řádků může dosáhnout i v případě, že byl napadaný článek kratší. Tyto limity se vztahují i na repliky novináře, pokud odpověď doplnil novým komentářem. Zákonem stanovené limity rozsahu není možné překročit, a to ani za příplatek.

Odpověď je třeba otisknout zdarma. Odpověď lze vymoci jen pro tu edici, ve které byl otištěn článek. Za odmítnutí otištění se považuje i vydání zvláštního vydání, ze kterého by odpověď byla vyjmuta, ačkoli by v odpovídajícím čísle měla být vytištěna.

V období voleb dochází v režimu práva na odpověď k určitým změnám, které směřují ke zrychlení a zpružnění celého procesu (tak se např. lhůta, ve které musí dojít k otištění odpovědi u denních periodických publikací zkracuje ze tří dnů na 24 hodin, odpověď je třeba doručit minimálně 6 hodin před tiskem novin, ve kterých se má objevit, při zahájení období voleb je vedoucí listu povinen prokuratuře oznámit dobu, kdy hodlá noviny tisknout, přičemž při nesplnění této povinnosti hrozí trest pokuty ve výši 3750 EUR apod.).

Soudní a správní ochrana

Porušení povinnosti vedoucího listu otisknout odpověď je sankcionováno pokutou 3750 EUR. Pokutu lze uložit nezávisle na jiných trestech a nevyklučuje ani případnou náhradu škody, která by mohla takovým jmenováním či označením vzniknout. Jde-li o noviny či psaná periodiky, která nejsou vydávána denně, má vedoucí listu povinnost otisknout odpověď v čísle, které vyjde po dvou dnech od jejího obdržení.

Dojde-li k odmítnutí otisknout odpověď, je možné se obrátit na soud. Ten rozhodne ve lhůtě 10 dnů. Soud může nařídit otištění odpovědi a zároveň stanovit, že rozsudek bude, v té části, kterou se nařizuje otištění odpovědi, okamžitě vykonatelný. Proti rozsudku je možné podat opravný prostředek. I o něm soud rozhodne ve lhůtě 10 dnů.

Za nevykonání nařízeného otištění odpovědi je možné uložit trest pokuty (3750 EUR) a trest odnětí svobody (3 měsíce). Takové neotištění se promlčí ve lhůtě tří měsíců od data, kdy publikace vyšla.

Související instituty

Každá osoba, která byla jmenována anebo označena v novinách nebo psaném periodiku při příležitosti trestního stíhání, může podat žalobu o nařízení otištění, a to ve lhůtě 3 měsíců od doby, kdy rozhodnutí o zastavení trestního řízení, o zproštění obžaloby či o propuštění nabylo právní moci.

Vedoucí listu je povinen bezplatně otisknout na přední straně následujícího čísla novin či psaného periodika všechny opravy, které mu zašle osoba nadaná veřejnou mocí ve věci týkající se jeho úředních výkonů, o kterých bylo těmito novinami či tímto psaným periodikem nepřesně publikováno.

Tyto opravy však svým rozsahem nesmí přesáhnout dvojnásobek článku, na který reagují.

Porušení povinnosti vedoucího listu je sankcionováno pokutou ve výši 3750 EUR.

Litva

Právní úprava

Právo na odpověď je upraveno zákonem o poskytování informací veřejnosti.

Obsah práva na odpověď

Fyzické osoby mají právo žádat popření informace uveřejněné v masmédiích, která neodpovídá realitě, a která ponížila jejich čest a důstojnost. Právnícké osoby mohou požadovat popření takové informace, která neodpovídá realitě. Popření musí být uveřejněno bez komentářů, na odpovídajícím místě, v nejbližší publikaci. Pozdější popření nezbavuje vydavatele odpovědnosti a není důvodem ke snížení případně uloženého trestu.

Lotyšsko

Právní úprava

Právo na odpověď upravuje zákon o tisku a jiných masmédiích.

Obsah práva na odpověď

Fyzické a právnícké osoby mají právo žádat popření informace, která neodpovídá realitě. Žádost musí být vyslyšena ve lhůtě 7 dnů od doby, kdy byla doručena redaktorovi. Pokud masmedium není schopné dokázat, že jím uveřejněná informace byla pravdivá, je povinno uveřejnit popření ve stejném úseku publikace jako byla původní informace.

Soudní ochrana

V případě, že tak masmedium odmítne učinit, má dotčená fyzická či právnícká osoba právo obrátit se na soud, který může uveřejnění popření nařídit.

Nizozemsko

Právo na odpověď není v právním řádu upraveno.

Německo

Právní úprava

Tiskové zákony v jednotlivých zemích Spolku liší. Lze však konstatovat, že, co se práva na odpověď týká, volí velmi podobnou úpravu.

Obsah práva na odpověď

Odpovědný redaktor a vydavatel periodické tiskoviny mají povinnost otisknout stanovisko strany, která byla postížena faktickým tvrzením, jež bylo zveřejněno v této tiskovině. Tato povinnost se týká všech příloh tiskoviny, ve kterých se faktické tvrzení objevilo.

Povinnost otištění vyjádření nevzniká, pokud

a/ dotčená osoba nemá žádný oprávněný zájem na uveřejnění

b/ vyjádření je svým rozsahem nepřiměřené

c/ jedná se o oznámení, které slouží výhradně obchodním účelům

Pokud vyjádření nepřesahuje rozsah textu, o němž se jedná, považuje se za přiměřené. Vyjádření se musí omezit na skutečnosti a nesmí mít právem nedovolený obsah.

Náležitosti odpovědi

Odpověď musí být otištěna ihned poté, co ji redaktor nebo vydavatel obdrží, a to v nejbližším vydání, které ještě není po uzávěrce. Odpověď musí být otištěna ve stejné části periodika a stejným písmem jako text, na který odpovídá a bez vsuvek nebo vynechání. Odpověď nesmí být zveřejněna formou otevřeného dopisu pro čtenáře. Otištění je bezplatné. Ten, kdo se vyjadřuje k odpovědi v tom samém vydání se musí omezit na věcné údaje.

Jestliže stanovisko nepřekračuje rozsah textu, na který se odvolává, považuje se za odpovídající (přiměřené). Odpověď se musí omezovat na věcné údaje a její obsah nesmí být trestný. Otištění odpovědi může být požadováno pouze, pokud postižený nebo jeho zástupce poskytnou odpověď odpovědnému redaktorovi nebo vydavateli bez průtahů, nejpozději do tří měsíců ode dne zveřejnění zprávy. Odpověď musí být podána písemnou formou.

Povinnost k otištění stanoviska druhé strany nevzniká, pokud postižená fyzická nebo právnická osoba nemá oprávněný zájem na jeho zveřejnění anebo pokud stanovisko překračuje rozsah nebo obsah zprávy, na kterou odpovídá. Dále se tato povinnost netýká zpráv, které slouží výhradně obchodnímu styku.

Soudní ochrana

K prosazení práva na vyjádření, které nebylo uveřejněno, je prostřednictvím návrhu k soudu. Na návrh dotčeného může soud nařídit, aby odpovědný redaktor a vydavatel uveřejnili

vyjádření podle předchozích ustanovení. Při tomto řízení se použijí ustanovení občanského soudního řádu o vydání předběžného opatření. Porušení práva nemusí být úmyslné. Řízení ve věci samé se poté už nekoná. (Ustanovení o vyjádření se netýká pravdivých zpráv o veřejných zasedáních zákonodárných orgánů spolku, zastupitelství obcí a soudů.)

Polsko

Právní úprava

Právo na odpověď je upraveno v tiskovém zákoně z 26. ledna 1984.

Obsah práva na odpověď

Pokud o to zainteresovaná fyzická osoba, právnická osoba anebo jiná organizační jednotka požádá, je šéfredaktor deníku nebo jiného periodika povinen bezplatně uveřejnit:

- 1/ objektivní a na fakta poukazující opravu nepravdivé nebo nepřesné zprávy,
- 2/ věcnou odpověď na prohlášení ohrožující osobní majetek.

Náležitosti odpovědi, možnost odmítnutí

Opravu i odpověď je třeba uveřejnit ve lhůtě 7 dnů od doby, kdy ji šéfredaktor obdržel pokud se jedná o deník anebo v nejbližší následujícím k tisku připraveném vydání (případně v jednom ze dvou po sobě jdoucích). Strany si však mohou smluvit i lhůty jiné.

Oprava musí být uveřejněna anebo alespoň vyznačena ve stejné části periodika za použití odpovídajícího fontu a pod viditelným označením.

V textu dodané opravy anebo odpovědi nesmí být bez souhlasu žadatele provedeny žádné změny (např. použití zkratk), které by mohly oslabit její význam anebo narušit autorův záměr. Obsah opravy nesmí být navíc ve stejném vydání komentován (což neplatí pro odpověď), za takové komentáře se však nepovažují pouhá sdělení polemik či vysvětlení.

Text opravy nebo odpovědi nesmí přesáhnou dvojnásobek rozsahu té části publikace, kterou zpochybňuje. Šéfredaktor však nesmí vyžadovat, aby byl text odpovědi či opravy kratší než polovina normostrany. Takováto omezení se však nevztahují na odpovědi či opravy pocházející od vyšších a ústředních úřadů státní správy, pokud byly dodány mluvčím vlády.

Šéfredaktor je v některých případech povinen či oprávněn odmítnout zveřejnění opravy či odpovědi. Musí tak učinit pokud:

- 1/ oprava není objektivní a na fakta poukazující opravou nepravdivé nebo nepřesné zprávy anebo odpověď není věcnou odpovědí na prohlášení ohrožující osobní majetek,
- 2/ obsahují vyjádření, které je možné sankcionovat anebo které zasahuje do osobního majetku třetích stran,
- 3/ je jejich obsah nebo forma v rozporu s pravidly společenského života,
- 4/ zpochybňují fakta uvedená v právně závazných rozhodnutích.

Šéfredaktor může odmítnout uveřejnění odpovědi anebo opravy pokud:

- 1/ se netýkají obsahu zpochybňované části publikace,
- 2/ jsou podány osobou, které se skutečnosti zmiňované ve zpochybňované části publikace netýkají, ledaže by po smrti přímo zainteresované osoby byly podány osobou, která je zainteresovaná prostřednictvím úředního vztahu s takovou osobou, společné práce či činnosti anebo příbuzenských vazeb,
- 3/ se oprava týká zprávy, která již byla opravena,
- 4/ byly dodány po vypršení lhůty 1 měsíce od data, kdy byla zpochybňovaná část publikace uveřejněna, ledaže by se zainteresovaná osoba nemohla s obsahem publikace seznámit, v každém případě však do vypršení lhůty 3 měsíce od uveřejnění části publikace,
- 5/ překračují zákonem požadovaný rozsah anebo nebyly podepsány způsobem, který by umožnil personálu redakce identifikovat jejich autora.

Pokud není možné z výše uvedených důvodů uveřejnit opravu, jejíž uveřejnění by však bylo ospravedlněné, může ji šéfredaktor se souhlasem zainteresované osoby nahradit vlastním vysvětlením.

Opravu anebo odpověď je možné podepsat pseudonymem, pokud by základ opravy nebo odpovědi ohrozil užitky s pseudonymem spojené. Jméno je pak poskytnuto pouze pro informaci personálu redakce.

Pokud šéfredaktor odmítne opravu nebo odpověď uveřejnit, musí to okamžitě žadateli písemnou formou oznámit a uvést důvody, proč tak učinil. Pokud nelze uveřejnit jen určité části, musí to být vyznačeno. Lhůta pro uveřejnění pak běží od doby, kdy žadatel obdržel oznámení o odmítnutí uveřejnění a jeho důvodech znovu. Odmítnout uveřejnit odpověď anebo opravu personál redakce nemůže poté, co žadatel uposlechl jeho poučení.

Soudní ochrana

V případě, že odpověď nebo oprava nebude zveřejněna vůbec anebo v zákonem stanovených (resp. smluvených) lhůtách či bude zveřejněna nedostačujícím způsobem, může se zainteresovaná osoba obrátit ve lhůtě jednoho roku od uveřejnění zpochybňované části publikace na soud.

Rakousko

Právní úprava

Institut práva na odpověď upravuje spolkový zákon ze dne 12. června o tisku a jiných publicistických médiích (*Mediengesetz*).

Obsah práva na odpověď

Každá fyzická nebo právnická osoba (úřad), která byla nejen obecně dotčena skutkovým sdělením uveřejněným v periodickém sdělovacím prostředku, má nárok na bezplatné uveřejnění svého vyjádření, jakožto vyjádření druhé strany, ledaže je takové vyjádření nepravdivé anebo je jeho zveřejnění vyloučeno z jiných důvodů.

Náležitosti žádosti

Vyjádření se uveřejňuje na základě žádosti. Žádost o uveřejnění se písemně adresuje majiteli sdělovacího prostředku anebo redakci. Pokud je požadováno, aby byl ve vyjádření uveřejněn i obraz, je možné jej k žádosti připojit.

Náležitosti odpovědi, možnost odmítnutí

Vyjádření musí být založeno na faktech, která jsou svou povahou přístupná přezkoumání ohledně správnosti a úplnosti, a jejichž podstatné výroky nespočívají pouze ve vyjádření osobního názoru, v hodnocení nebo varování před budoucím chováním druhé osoby.

Ve vyjádření se stručně uvede v čem a jak dalece je uveřejněné sdělení nepravdivé nebo neúplné a z čeho to vyplývá. Vyjádření může být jazykově volně ztvárněno. Musí v něm být uvedeny buď skutečnosti, které jsou na rozdíl od uveřejněného sdělení správné anebo, které jej podstatně doplňují anebo, které se k němu jinak bezprostředně vztahují, a které obsahují informaci o tom, co bylo uveřejněno špatně anebo zavádějícím způsobem.

Rozsah vyjádření nesmí být ke sdělení v nepoměru. Vyjádření musí být vypracováno ve stejném jazyce jako sdělení, ke kterému se vztahuje.

Žádosti o uveřejnění lze vyhovět i tak, že se ve sdělovacím prostředku v zákonem stanovených lhůtách pro uveřejnění vyjádření uveřejní odpovídající redakční opravu doplnění nebo sdělení. O tom majitel sdělovacího prostředku či redakce dotčeného písemně informuje.

Vyjádření je nutné uveřejnit nejpozději v pátý pracovní den, pokud sdělovací prostředek vychází, denně anebo minimálně pětkrát týdně. Jiné lhůty jsou stanoveny pro sdělovací prostředky vycházející v měsíčních či vyšších intervalech.

Vyjádření je třeba označit jako „vyjádření druhé strany“. Musí obsahovat jméno dotčené osoby a odkaz na číslo, na které se vztahuje.

Vyjádření se uveřejní takovým způsobem, že bude mít stejnou publikační hodnotu jako sdělení, na které se vztahuje. Pojem stejná publikační hodnota je v zákoně podrobně vymezen (jde např. o uveřejnění ve stejné části periodika, za použití stejného písma apod.). Pokud vychází periodický sdělovací prostředek ve více vydáních, tak k uveřejnění vyjádření musí dojít ve vydáních, v nichž bylo uveřejněno sdělení, na které se vztahuje.

Vyjádření může být uveřejněno i ve formě obrazu, pokud bylo sdělení také ve formě obrazu uveřejněno a pokud lze právní ochranu dosáhnout pouze touto formou uveřejnění.

Vyjádření je nutné uveřejnit bez jakýchkoli omezení či vypuštění. Každý dodatek musí být učiněn odděleně.

Majitel média anebo redakce bez odkladu informuje dotčenou osobu o čísle, ve kterém bude vyjádření uveřejněno anebo o tom, že uveřejnění vyjádření bylo odmítnuto.

V zákonem stanovených případech však není nutné vyjádření uveřejnit. Jedná se např. o tyto situace:

1/ vyjádření se týká pravdivé zprávy o jednání veřejného zasedání Národní rady, Spolkové rady, Spolkového shromáždění, Zemského sněmu anebo výboru některého z těchto zastupitelských sborů,

- 2/ vyjádření se týká řádně označeného inzertního oznámení sloužícího k obchodnímu styku,
- 3/ vyjádření se týká skutečnosti, k jejímuž uveřejnění byla média ze zákona povinná,
- 4/ obsah vyjádření (celý anebo jeho část) je nepravdivý,
- 5/ vyjádření je pro dotčenou osobu bezvýznamné,
- 6/ před doručením vyjádření již došlo k uveřejnění odpovídající redakční opravy anebo doplnění.

Uveřejnění vyjádření je možné odmítnout i v případě, že by jeho uveřejnění bylo soudně stíhatelným deliktem anebo by mohlo zasáhnout do čistě osobní sféry druhého.

Soudní ochrana

Není-li vyjádření druhé strany zveřejněno řádně anebo není-li uveřejněno vůbec, může se dotčená osoba ve lhůtě šesti týdnů obrátit na soud, aby nařídil majiteli sdělovacího prostředku vyjádření uveřejnit. Lhůta šesti týdnů běží od okamžiku, kdy bylo dotčené osobě doručeno písemné zamítnutí uveřejnění vyjádření anebo od vypršení zákonem stanovené lhůty pro jeho uveřejnění.

Návrh se podává u zemského soudu rozhodujícího v trestních věcech. V prvním stupni rozhoduje samosoudce. Řízení probíhá s určitými, zákonem o tisku a jiných publicistických médiích stanovenými, odchylkami podle trestního řádu. Navrhovatel má práva soukromého žalobce, odpůrce práva obviněného.

Odpůrce může v tomto řízení uplatnit námitky vylučující uveřejnění vyjádření. Pro podání námitek je stanovena lhůta pěti dnů. Pokud žádné vzneseny nebudou, rozhodne soud bez ústního jednání o návrhu tak, že mu vyhoví, ledaže by byl návrh evidentně neoprávněný.

Zákon pamatuje i na situace, kdy námitky bez viny odpůrce vzneseny nebudou. Upravuje i řízení po vznesení námitek, které je ústní. Důkazní břemeno o tom, že neexistovala povinnost zveřejnění nese odpůrce. Proti rozhodnutí soudu je v omezené míře přípustné odvolání, které však nemá odkladný účinek.

Zákon upravuje i dodatečné řízení pro případ, že soud rozhodl, byly-li v řízení vzneseny námitky, o námitce nepravdivosti vyjádření.

Zákon je velmi detailní i v otázce soudního příkazu ke zveřejnění. Pokud nebylo vyjádření uveřejněno řádně anebo nebylo uveřejněno vůbec, ač řádně uveřejněno být mělo, nařídí jeho uveřejnění soud (viz výše). Nejsou-li některé části vyjádření v souladu s požadavky zákona, rozhodne soud, které části je nutno uveřejnit, a které nikoli. Je-li možné nezákonnost

některých částí odstranit (jejich přeformulováním či změnou jejich obsahu) může soud navrhovateli provedení takové změny nařídit.

Kromě vydání soudního příkazu k uveřejnění vyjádření může navrhovatel soud žádat i o uložení povinnosti odpůrci k zaplacení peněžité pokuty. Lze tak učinit v případě, že vyjádření nebylo uveřejněno vůbec anebo nebylo uveřejněno řádně či bylo uveřejněno opožděně, ledaže by na tom majitel sdělovacího prostředku či osoba pověřená uveřejněním vyjádření nenesli žádnou vinu. Maximální výše pokuty je stanovena na 1 000 EUR za opožděné uveřejnění anebo pokud bylo o pokutě rozhodnuto v řízení, ve kterém nebyly podány námitky. Jinak je maximální výše pokuty 5000 EUR.

Pro případ, že by nebyl soudní příkaz k uveřejnění vyjádření včas anebo řádně splněn, může soud odpůrci, na návrh navrhovatele a po slyšení odpůrce, uložit zaplacení pokuty. Její výše nesmí přesáhnout 1000 EUR za každé vydané číslo, ve kterém mělo být vyjádření uveřejněno.

Zákon upravuje i otázku nákladů řízení (odpůrci se jejich nahrazení uloží v plné výši jen pokud navrhovatel uspěl plně).

Související instituty

Dodatečné oznámení o výsledku trestního řízení: Na žádost osoby, o níž bylo v některém periodickém sdělovacím prostředku oznámeno, že je podezřelá z nějakého soudně stíhatelného jednání nebo, že je proti ní zahájeno trestní řízení, pokud státní zástupce nevzal žalobu zpět anebo pokud toto trestní stíhání skončilo jinak než odsuzujícím výrokem, tento sdělovací prostředek bezúplatně zveřejní příslušné oznámení.

Právní režim, kterým se řídí dodatečné oznámení je v mnoha aspektech shodný s tím, kterým se řídí vyjádření druhé strany.

Slovensko

Právní úprava

Právo na odpověď je upraveno v zákoně č. 81/1964 Zb., o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch.

Obsah práva na odpověď

Právo žádat šéfredaktora o bezplatné uveřejnění opravy a navrhnout její znění má občan, organizace, instituce anebo státní orgán, pokud v hromadném informačním prostředku došlo k uveřejnění nepravdivého anebo pravdu zkreslujícího údaje, který se dotýká cti občana anebo dobrého jména organizace, vědecké anebo kulturní instituce, anebo který se dotýká činnosti státního orgánu.

Náležitosti žádosti

Žádost o uveřejnění opravy je nutné podat ve lhůtě 2 měsíců od doby, kdy došlo k uveřejnění napadané informace.

Náležitosti odpovědi, možnost odmítnutí

Opravu je třeba uveřejnit za použití stejného písma a na stejném místě ve lhůtě 8 dnů po podání žádosti v časopise anebo jiném periodickém tisku, a to v nejbližším čísle připravovaném po podání žádosti jako byl uveřejněný napadaný údaj

Šéfredaktor uveřejnění opravy odmítne v případě, že může pravdivost napadaného údaje dokázat anebo pokud byla žádost o její uveřejnění podána opožděně.

Jinak je povinen opravu uveřejnit a zabezpečit, že znění opravy i způsob jejího uveřejnění bude se žadatelem o opravu předem dohodnut. Pokud by k dohodě nedošlo, rozhodne na návrh poškozeného soud.

Soudní ochrana

Soud na návrh poškozeného rozhoduje v případě, že k uveřejnění opravy nedojde anebo není uveřejněna v souladu s požadavky zákona či pokud není vyhovující. Návrh je nutné podat do 15 dnů po uplynutí lhůty stanovené pro uveřejnění opravy. Řízení probíhá podle občanského soudního řádu. Povinnost uložená soudem zavazuje i šéfredaktorova nástupce.

Španělsko

Právní úprava

Právo na odpověď upravuje zákon z 26. března o právu na opravu (*Ley Orgánica reguladora del derecho de rectificación*).

Obsah práva na odpověď

Každá osoba, fyzická i právnická, má právo opravit informaci, rozšířenou jakýmkoliv hromadným sdělovacím prostředkem, o událostech (činech), které by ji zmiňovaly, a které by považovala za nepřesné a jejichž šíření by jí mohlo způsobit újmu.

Vyžadovat právo na opravu může jak tato dotčená osoba tak i její zástupci, a jestliže zemřela tak i její dědici a jejich zástupci.

Náležitosti žádosti

Žádost o opravu je nutné zaslat řediteli média během sedmi kalendářních dní následujících po vydání nebo rozšíření napadané informace.

Náležitosti odpovědi, možnost odmítnutí

Pokud to není skutečně nezbytné, nesmí rozsah opravy podstatně přesáhnout rozsah napadaného sdělení. Obsah opravy se musí omezit jen na opravu těch skutečností, které byly v napadaném sdělení obsaženy.

Opravu je povinen uveřejnit ředitel média, a to do tří dnů, které následují po doručení žádosti o opravu. Oprava se uveřejňuje obdobným způsobem, jakým bylo uveřejněno sdělení původní, bez komentářů či dodatků a vždy zdarma. V případě, že by nebylo (vzhledem k periodicitě vydávání publikace) možné dodržet třídenní lhůtu, je nutné opravu uveřejnit v nejbližším následujícím čísle.

Soudní ochrana

Pokud nebyla v předepsané lhůtě oprava uveřejněna (ředitel média rozhodl, že ji neuveřejní či nebyla uveřejněna řádně), pak se může poškozená osoba ve lhůtě 7 dnů od uplynutí lhůty předepsané pro uveřejnění opravy domáhat jejího uveřejnění u soudu. Příslušným je soud prvního stupně.

Řízení před soudem až na některé výjimky probíhá podle občanského soudního řádu. Soud může vyhovět návrhovateli a uložit řediteli média povinnost opravu uveřejnit. Proti rozhodnutí, kterým se ukládá povinnost uveřejnit opravu není možné podat odvolání.

Švédsko

Ačkoli není právo na odpověď zakotveno v žádném zákoně, fakticky existuje.

Turecko

Právní úprava

Právo na odpověď je upraveno v tiskovém zákoně z 9. června 2004.

Obsah práva na odpověď

V případech, kdy dojde k uveřejnění sdělení, které uráží pověst nebo čest jednotlivce anebo uveřejnění nepodložených tvrzení, je odpovědný redaktor periodika povinen uveřejnit opravu takového tvrzení a/nebo odpověď zasloupanou napadenou osobou ve lhůtě dvou měsíců od data uveřejnění původního sdělení.

Pokud osoba mající právo na odpověď zemře, je možné, aby toto právo vykonal některý z jejích pozůstalých.

Náležitosti odpovědi

Odpověď i opravu (dále jen odpověď) je nutno uveřejnit v denním tisku, a to bez jakýchkoli dodatků, ve lhůtě tří dnů od jejich doručení a v jiném než denním tisku v prvním čísle, které vyjde po uplynutí lhůty tří dnů od jejich doručení.

Odpověď se uveřejňuje na stejné straně, ve stejném sloupci jako bylo uveřejněno napadané sdělení a za použití stejného fontu a formátu.

Obsah odpovědi nesmí být v rozporu se zákonem ani ohrožovat právem chráněné zájmy třetích osob. To, které sdělení se napadá je třeba uvést v odpovědi výslovně.

Co se týká rozsahu, lze říci, že v případě, kdy bylo napadané sdělení kratší než 20 řádků anebo pokud se jednalo o obrázek či kresbu nesmí odpověď přesáhnout 30 řádků. Odpověď je nutno uveřejnit ve všech výtiscích, které obsahovaly napadané sdělení.

Soudní ochrana

Pokud by k uveřejnění odpovědi v předepsaných lhůtách nedošlo, má napadená osoba právo obrátit se na místního trestního soudce. Pokud odpověď uveřejněna byla, nestalo se tak však

řádně, může se napadená osoba na místního trestního soudce obrátit také, a to ve lhůtě 15 dnů od data zveřejnění odpovědi. Soudce rozhodne bez slyšení stran ve lhůtě 3 dnů.

Rozhodnutí soudu je možné přezkoumat. Přezkumné řízení se zahajuje bezodkladným podáním námitky. Soud rozhodne opět ve lhůtě 3 dnů. Toto rozhodnutí je konečné.

Pokud se odpovědný redaktor či redaktor jemu podřízený nepodrobí rozhodnutí soudu o uveřejnění odpovědi bude mu uložen trest pokuty v rozsahu 10 miliard – 150 miliard tureckých lir. Dále je možné, pokud nebude odpověď uveřejněna či nebude uveřejněna řádně, aby soud uložil povinnost jejího zveřejnění prostřednictvím oznámení učiněného Úřadem pro tisková oznámení, které bude uveřejněno ve dvou rozdílných periodikách, vydávaných ve více než 100 000 výtiscích, a to na náklady vlastníka publikace, ve které došlo k uveřejnění napadaného sdělení.

Velká Británie

Právo na odpověď právní řád neupravuje, nicméně v nedávné době byl podán poslanecký návrh zákona, jehož snahou je jeho zavedení.

Prameny:

- Doporučení Výboru ministrů členskými státy o právu na odpověď v novém mediálním prostředí z 15. prosince 2004
- Zákon o právu na odpověď z 23. června 1961
- Zákon o svobodě tisku z 29. července 1881
- Tiskový zákon z 26. ledna 1984
- Zákon o odpovědnosti médií 1991
- Zákon o vykonávání svobody vyjadřování v masmédiích
- Tiskový zákon z 9. června 2004
- Zákon z 26. března 1984 o právu na opravu (*Ley Orgánica reguladora del derecho de rectificación*)
- Zákon č. 46/2000 Sb., tiskový zákon
- Zákon č. 81/1964 Zb., o periodickéj tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch
- Mass Media Law and Practice: Latvia, Lithuania, Estonia, Vilnius University Institute of Journalism, 1998

- Löffler, Ricker: Handbuch des Presserechts, München, C. H. Beck, 2000
- Chaloupková, H.: Tiskový zákon, komentář. Praha, C. H. Beck, 2001
- www.presscouncils.org/library/Swedish_Press_Law.doc
- www.djh.dk/hnk/PressEthics.html
- www.ejc.nl/hp/mas/sonnenberg.html
- www.mediawise.org.uk
- Doležilek, J.: K právu na odpověď a na dodatečné sdělení podle nového tiskového zákona, Právní rozhledy, 2000, č. 10
- Novotná E.: Přínos ne převratné změny. Právní rádce, 2000, č. 7